

۲۰۴۸۵۷۷
۱۳۹۸، ۴، ۴

دادرسی های فوری

ورسیدگی های خارج از نوبت

دکتر محمّد ضايرتو

مدرس دانشگاه وکیل بارکدکستی

دکتر یحیی جلیلود

وکیل بارکدکستی دادکستی

سازمان
داد

سرشناسه	: جلیوند، یحیی
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: دادرسی‌های فوری و رسیدگی‌های خارج از نوبت/ یحیی جلیوند، حمیدرضا پرتو
مشخصات نشر	: تهران: دادگستر، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۰۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۲۸۲-۱۴۲-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: تعقیب قضایی فوری
موضوع	: Summary proceedings
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Criminal law -- Iran
شناسه افزوده	: پرتو، حمیدرضا
رده‌بندی کنگره	: KMH ۲۳۱۸
رده‌بندی یونسکو	: ۳۴۷/۵۵
نماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۰۰۵۵۸

دادرسی‌های فوری و رسیدگی‌های خارج از نوبت

دکتر یحیی جلیوند - دکتر حمیدرضا پرتو

ناشر: انتشارات دادگستر

چاپ اول: شهریور ۳۹۸

شمار: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۸۲-۱۴۲-۳

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این اثر برای نشر دادگستر محفوظ است. تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه، از جمله: فتوکپی، الکترونیکی، ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از ناشر ممنوع است. این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

دفتر مرکزی انتشارات: تهران، میدان حضرت ولی عصر (عج)، بلوار کشاورز،

ابتدای خیابان فلسطین، کوچه شهید ذاکری، بن بست سوم، پلاک ۶

تلفن ۸۸۹۰۴۴۶۵ - ۸۸۹۰۵۴۶۰ فکس ۸۸۹۱۰۳۳۳

کدپستی: ۱۴۱۶۷۵۳۶۸۱

آدرس سایت: www.dadgostarpub.ir

فهرست مطالب

۱۹

مقدمه

بخش نخست

دادرسی های فوری و رسیدگی های خارج از نوبت در مقررات آیین دادرسی مدنی

- فصل نخست: تأمین خواسته ۲۱
- مبحث نخست: موارد صدور تأمین خواسته به تقاضای خواهان ۲۲
- بند نخست: مرجع و مهلت تقدیم درخواست تأمین خواسته ۲۲
- الف: مرجع تقدیم درخواست تأمین خواسته ۲۲
- ب: مهلت تقاضای تأمین خواسته ۲۴
- بند دوم: تشریفات تقدیم تقاضای صدور قرار تأمین خواسته ۲۶
- بند سوم: دعاوی با امکان صدور قرار تأمین خواسته ۲۸
- الف: دعاوی مستند به سند رسمی ۳۱
- ب: در معرض تضییع یا تفریط بودن خواسته ۳۴
- ج: تأمین خواسته موضوع قوانین خاص ۳۶
- د: پرداخت نقدی خسارات احتمالی توسط خواهان ۳۹
- مبحث دوم: تشریفات صدور، اجرا، ابقاء و رفع اثر از تأمین خواسته ۴۲
- مبحث سوم: اقسام تأمین ۴۸
- بند نخست: توقیف اموال منقول و غیرمنقول ۴۸
- بند دوم: توقیف مال نزد شخص ثالث ۵۲
- مبحث چهارم: تبدیل مال توقیف شده ۵۳
- بند نخست: دادگاه صالح جهت رسیدگی به درخواست تبدیل تأمین و مهلت درخواست ۵۳

- بند دوم: تشریفات تبدیل تأمین ۵۴
- الف: تبدیل تأمین در فرض توقیف عین خواسته ۵۴
- ب: تبدیل تأمین در فرضی که خواسته کلی است ۵۵
- مبحث پنجم: مطالبه خسارات ناشی از صدور و اجرای قرار تأمین خواسته در فرض رد دعوا ۵۶
- فصل دوم: تأمین خواسته به تقاضای خوانده (تأمین دعوای واهی) ۵۷
- مبحث نخست: مفهوم و شرایط تأمین هزینه دادرسی ۵۸
- مبحث دوم: مواردی که در آن ها تأمین اخذ نمی شود ۶۱
- فصل سوم: دستور موقت ۶۴
- مبحث نخست: مع صالح برای صدور دستور موقت ۶۵
- مبحث دوم: وارد صدور دستور موقت ۶۹
- مبحث سوم: شرایط صدور دستور موقت و آثار دستور موقت ۷۱
- بند نخست: تشریفات رسیدگی ۷۱
- الف: ضروری نبودن تعدیم دادخواست در دادرسی فوری ۷۱
- ب: مقتضای دستور موقت ۷۳
- ج: هزینه دادرسی ۷۴
- د: شیوه رسیدگی ۷۴
- ه: سپردن تأمین ۷۵
- و: طرح دعوای اصلی ۷۶
- ز: موافقت ریاست حوزه قضایی جهت اجرا ۷۷
- بند دوم: تصمیم گیری در دادرسی فوری ۷۸
- الف: شکل تصمیم گیری دادگاه: دستور موقت ۷۸
- ب: موضوع تصمیم دادگاه ۷۸
- ج: اثر تصمیم دادگاه ۷۹
- د: اعتبار تصمیم دادگاه و جهات لغو دستور موقت ۷۹
- ه: رد دستور موقت و مطالبه خسارت ناشی از اجرای آن ۸۱

مبحث چهارم: وجوه افتراق و اشتراک دستور موقت و تأمین خواسته	۸۴
بند نخست: وجوه اشتراک	۸۴
بند دوم: وجوه افتراق	۸۵
فصل چهارم: اخذ تأمین از اتباع دول خارجی	۸۶
مبحث نخست: فلسفه تأمین	۸۶
مبحث دوم: شرایط اخذ تأمین	۸۷
مبحث سوم: استثنائات قاعده	۸۹
فصل پنجم: تأمین دلیل	۹۰
مبحث نخست: موارد دور تأمین دلیل	۹۰
مبحث دوم: شرایط و چگونگی صدور و اجرای قرار تأمین دلیل	۹۲
فصل ششم: سازش	۹۳
مبحث نخست: درخواست سازش	۹۳
مبحث دوم: انواع سازش	۹۵
بند نخست: سازش در دادگاه و سازش خارج از دادگاه	۹۶
بند دوم: سازش رسمی و سازش غیررسمی	۹۷
بند سوم: سازش کلی و سازش جزئی	۹۸
مبحث سوم: چگونگی سازش و آثار آن	۹۸
فصل هفتم: رسیدگی خارج از نوبت در مبحث صلاحیت	۱۰۱
فصل هشتم: رسیدگی خارج از نوبت به ادعای عدم اطلاع از حکم غیابی	۱۰۳
فصل نهم: صدور قرار قبولی یا رد دادخواست اعاده دادرسی	۱۰۴
فصل دهم: رسیدگی خارج از نوبت در دیوان عالی کشور	۱۰۶
فصل یازدهم: دادرسی فوری در داورى‌ها	۱۰۷
مبحث نخست: توقف اجرای رأی داور	۱۰۷
مبحث دوم: رسیدگی خارج از نوبت به اعتراض به رأی داور موضوع قانون برنامه سوم	
توسعه	۱۱۰

- فصل دوازدهم: رسیدگی خارج از نوبت در دعاوی تصرف عدوانی ۱۱۲
- مبحث نخست: عدم رعایت تشریفات دادرسی ۱۱۲
- مبحث دوم: صدور دستور موقت بدون تشریفات خاص ۱۱۳
- مبحث سوم: همکاری ضابطین دادگستری در دعاوی تصرف ۱۱۴
- مبحث چهارم: فقدان اثر تعلیقی تجدیدنظرخواهی ۱۱۵
- فصل سیزدهم: سایر موارد دادرسی فوری ۱۱۵
- مبحث نخست: اخذ تأمین از محکوم‌له برای اجرای حکم در صورت فرجام‌خواهی ۱۱۶
- مبحث دوم: صدور قرار توقف اجرای حکم غیرمالی در صورت قبول اعاده دادرسی ۱۱۷
- مبحث سوم: قرار تأخیر اجرای حکم برای مدت معین ۱۱۷
- مبحث چهارم: اخذ تأمین از محکوم‌له در دعاوی مالی برای اجرای حکم ۱۱۷
- مبحث پنجم: دستور فروش اشیاء و اموال بیش از حد نیاز و شئون محکوم علیه در مبحث
مستثنیات دیر ۱۱۸
- مبحث ششم: رسیدگی خارج از نوبت در تأخیر جلسه رسیدگی ۱۱۹

بخش نهم

دادرسی فوری در امور حسبی و خانوادہ

- فصل نخست: دادرسی‌های فوری در امور حسبی ۱۲۱
- مبحث نخست: دستور موقت در امور حسبی ۱۲۱
- مبحث دوم: قرار تأخیر اجرای حکم بدوی ۱۲۲
- مبحث سوم: تغییر تصمیم مبتنی بر خطا توسط دادگاه صادرکننده ۱۲۲
- مبحث چهارم: قرار منع تصرف در اموال قبل از صدور حکم حجر یا بعد از صدور حکم و
قبل از قطعیت آن ۱۲۲
- مبحث پنجم: مهر و موم ترکه ۱۲۳
- فصل دوم: دادرسی‌های فوری در مقررات مربوط به حقوق خانواده ۱۲۴

- مبحث نخست: صدور دستور موقت در اموری از قبیل حضانت، نگهداری و ملاقات طفل و نفقه زن و محجور ۱۲۵
- بند نخست: مرجع صادره کننده دستور ۱۲۵
- بند دوم: تشریفات تقاضا و صدور دستور ۱۲۵
- بند سوم: رفع اثر از دستور موقت ۱۲۶
- مبحث دوم: اتخاذ تصمیم در مورد معافیت از پرداخت هزینه های دادرسی ۱۲۷
- مبحث سوم: رسیدگی خارج از نوبت به دعوی تعدیل مهریه ۱۲۸

بخش سوم

دادرسی فوری در قانون اجرای احکام مدنی

- فصل نخست: دادرسی های فوری در روند اجرای حکم ۱۳۱
- مبحث نخست: قرار تعطیل یا توقیف یا قطع یا تأخیر اجرای حکم ۱۳۱
- مبحث دوم: دستور اعاده عملیات اجرایی ۱۳۳
- مبحث سوم: قرار تأخیر اجرای حکم ۱۳۶
- مبحث چهارم: دستور تعیین مدت و مبلغی که محکوم علیه باید در صورت عدم اجرای حکم به محکوم له بپردازد ۱۳۸
- فصل دوم: دادرسی های فوری در توقیف اموال ۱۴۰
- مبحث نخست: تخصیص بهای زراعت و اجرت المثل ۱۴۰
- مبحث دوم: تصمیم راجع به تبدیل اموال توقیف شده ۱۴۱
- مبحث سوم: قرار توقیف عملیات اجرایی علیه ثالث ۱۴۱
- مبحث چهارم: تعیین هزینه های معمول و متعارف زراعتی ۱۴۲
- فصل سوم: دادرسی های فوری در فروش اموال غیرمنقول ۱۴۳
- مبحث نخست: قرار ابطال عملیات اجرایی ۱۴۳
- مبحث دوم: دستور صدور سند انتقال به نام محکوم له ۱۴۴
- مبحث سوم: دستور رفع توقیف از اموال بازداشت شده ۱۴۴

- مبحث چهارم: قرار توقیف عملیات اجرایی ۱۴۵
- فصل چهارم: احکام و اسناد لازم الاجرای کشورهای خارجی ۱۴۸
- مبحث نخست: قرار قبول یا رد تقاضای اجرای احکام خارجی ۱۴۸
- مبحث دوم: رسیدگی تجدیدنظر به رد تقاضای اجرای احکام ۱۴۹
- مبحث سوم: توقیف عملیات اجرایی و ابطال اجرائیه راجع به اسناد و احکام دادگاه های خارجی ۱۵۰
- فصل پنجم: دادرسی فوری در قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی ۱۳۹۴ ۱۵۰
- مبحث نخست: رسیدگی خارج از نوبت به دعوای اعسار ۱۵۰
- مبحث دوم: رد فوری برخی از دعوای اعسار ۱۵۴
- مبحث سوم: رسیدگی فوری در خصوص موارد کیفری ۱۵۴
- مبحث چهارم: صدور حکم منبری پرداخت خسارت خوانده دعوای اعسار ۱۵۶
- فصل ششم: دادرسی فوری در مقررات تصفیه و ورشکستگی ۱۵۷

بخش چهارم

دادرسی های فوری در قوانین موجر و مستأجر و تملک آپارتمان ها

- فصل نخست: دادرسی های فوری در قوانین موجر و مستأجر ۱۵۹
- مبحث نخست: تعمیرات اساسی مورد اجاره ۱۵۹
- مبحث دوم: دستور وصل اشعاب آب، برق، گاز، تلفن و حرارت مرکزی ۱۶۰
- بند نخست: تعیین دامنه حکم ماده ۱۶۱
- بند دوم: موارد تجویز قطع اشعاب توسط موجر ۱۶۲
- بند سوم: حقوق مستأجر در فرض قطع اشعاب توسط موجر ۱۶۳
- بند چهارم: آیین رسیدگی و صدور دستور ۱۶۳
- مبحث سوم: دستور رفع مانع برای رؤیت ملک مورد اجاره به منظور تعمیر یا رویت خریدار ۱۶۴
- بند نخست: قلمرو ماده ۲۵ ۱۶۵

بند دوم: تشریفات رسیدگی	۱۶۵
مبحث چهارم: دستور تخلیه ملک مورد اجاره	۱۶۶
بند نخست: قلمرو موضوعی ماده	۱۶۶
الف: قلمرو زمانی	۱۶۶
ب: قراردادهای مشمول حکم	۱۶۷
۱- تنظیم قرارداد در دو نسخه	۱۶۷
۲- شمول دستور تخلیه به املاک تجاری و مسکونی	۱۶۸
۳- شمول قانون به قراردادهای اجاره رسمی و عادی	۱۶۹
بند دوم: تشریفات، تقاضای صدور دستور تخلیه	۱۷۰
بند سوم: تشریفات و چگونگی اجرای دستور تخلیه	۱۷۰
بند چهارم: تشریفات رسیدگی به ادعاهای مستأجر	۱۷۲
الف: اعتراض به اصابت به اجاره یا ادعای تمديد مدت اجاره یا عدم انقضای مدت اجاره	۱۷۲
ب: ادعای عدم تصرف در ملک	۱۷۴
مبحث پنجم: قرار توقیف عملیات اجرایی تخلیه	۱۷۴
مبحث ششم: موافقت با استمهال مستأجر	۱۷۵
فصل دوم: دادرسی‌های فوری در قانون تملک آپارتمان‌ها	۱۷۵
مبحث نخست: دستور موقت دایر بر برقراری مجدد خدمات	۱۷۶
مبحث دوم: دستور متوقف گذاردن تصمیم قطع خدمات مشترک (ذیل ماده ۲، ماده ۱۰ قانون تملک آپارتمان‌ها)	۱۷۷
فصل سوم: دادرسی فوری در خصوص واحدهای آموزشی وزارت آموزش و پرورش	۱۷۷

بخش ششم

دادرسی‌های فوری در امور مسکن

فصل نخست: دادرسی‌های فوری در قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲	۱۷۹
---	-----

- مبحث نخست: تأمین خواسته در دعوای کیفری ۱۷۹
- بند نخست: مرجع صادرکننده دستور تأمین ۱۷۹
- بند دوم: تشریفات درخواست و صدور قرار تأمین خواسته در دعوای کیفری ۱۸۱
- بند سوم: اجرای قرار تأمین خواسته در دعوای کیفری ۱۸۴
- بند چهارم: اعتراض به قرار تأمین خواسته در دعوای کیفری ۱۸۵
- الف: اعتراض متهم به قرار تأمین خواسته ۱۸۵
- ب: اعتراض ثالث به قرار تأمین خواسته ۱۸۷
- ج: پنجم: زوال تأمین خواسته کیفری ۱۹۰
- مبحث دوم: تعیین قلم موقت ۱۹۰
- مبحث سوم: صدور دستور عافیت موقت از هزینه شکایت و هزینه دادرسی ۱۹۳
- مبحث چهارم: اعتراض به دستور ضبط اموال، وثیقه، وجه الکفاله و وجه التزام ۱۹۶
- بند نخست: اعتراض به دستور ضبط اموال ۱۹۶
- بند دوم: اعتراض به دستور ضبط وثیقه، وجه الکفاله و وجه التزام ۱۹۷
- مبحث پنجم: رسیدگی خارج از نوبت به اعتراض به قرار رد ایراد دادرسی ۱۹۹
- مبحث ششم: رسیدگی خارج از نوبت به جرائم و مجازات حساسات عمومی ۱۹۹
- مبحث هفتم: رسیدگی خارج از نوبت پس از نقض قرار رد ایراد دادرسی جدید نظر ۲۰۰
- مبحث هشتم: اظهار نظر فوری در خصوص بازداشت متهم ۲۰۰
- مبحث نهم: دستور فروش اموال فاسد شدنی ۲۰۱
- مبحث دهم: رسیدگی فوق العاده جهت تجدیدنظر در میزان مجازات ۲۰۲
- فصل دوم: دادرسی فوری در قانون مجازات اسلامی ۲۰۲
- مبحث نخست: دستور موقت موضوع ماده ۶۹۰ قانون مجازات اسلامی ۲۰۳
- مبحث دوم: اعتراض به دستور توقیف مجنون ۲۰۵
- مبحث سوم: رسیدگی خارج از نوبت به جرائم موضوع ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی ۲۰۶
- فصل سوم: دادرسی فوری در قانون جرائم رایانه ای ۱۳۸۸ ۲۰۷

مبحث نخست: دستور رفع اثر فوری محتوای مجرمانه	۲۰۷
مبحث دوم: شکایت از توقیف داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی	۲۰۷
فصل چهارم: رسیدگی خارج از نوبت به جرایم موضوع قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴	
قانون اساسی	۲۰۸
فصل پنجم: رسیدگی خارج از نوبت به گزارشات سازمان بازرسی کل کشور	۲۰۹
فصل ششم: رسیدگی خارج از نوبت به شکایات و دعاوی موضوع قانون ارتقاء سلامت	
نظام اداری و مقابله با فساد ۱۳۹۰	۲۱۰
فصل هفتم: رسیدگی خارج از نوبت در مقررات منابع طبیعی و توزیع آب	۲۱۱
مبحث نخست: رسیدگی خارج از نوبت در قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع	۲۱۱
مبحث دوم: دادرسی فوری در مقررات توزیع آب	۲۱۲
بند نخست: دعاوی به صلاحیت دادگاه قرار دارد	۲۱۴
بند دوم: دعاوی در صلاحیت دیوان عدالت اداری	۲۱۶
مبحث سوم: دادرسی‌های فوری و رسیدگی‌های خارج از نوبت در مقررات مربوط	
به محیط‌زیست	۲۱۸
بند نخست: دادرسی‌های فوری و رسیدگی‌های خارج از نوبت در قانون حفاظت و	
بهبود محیط‌زیست مصوب ۱۳۵۳	۲۱۸
بند دوم: رسیدگی خارج از نوبت در قانون حفاظت از خاک، مصوب ۱۳۹۸	۲۲۰
بند سوم: رسیدگی خارج از نوبت در قانون حفظ نباتات مصوب ۱۳۷۶	۲۲۱
بند چهارم: دادرسی فوری در قانون مبارزه با آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۱	۲۲۱
بند پنجم: رسیدگی خارج از نوبت در قانون مدیریت پسماند مصوب ۱۳۸۱	۲۲۳
فصل هشتم: رسیدگی خارج از نوبت به جرایم موضوع قانون مجازات اخلاک‌گران در نظام	
اقتصادی کشور	۲۲۴

بخش ششم

دادرسی‌های فوری در مقررات مربوط به دیوان عدالت اداری

فصل نخست: دستور موقت در مقررات دیوان عدالت اداری	۲۲۸
--	-----

مبحث نخست: شرایط و تشریفات تقاضای دستور موقت در دیوان عدالت اداری	۲۲۸
بند نخست: زمان تقدیم تقاضای صدور دستور موقت	۲۲۸
بند دوم: تشریفات تقاضای صدور دستور موقت	۲۲۸
مبحث دوم: تشریفات صدور دستور موقت در دیوان عدالت اداری	۲۲۹
بند نخست: تشریفات صدور دستور موقت در شعب بدوی	۲۲۹
بند دوم: تشریفات صدور دستور موقت در شعب تجدیدنظر	۲۳۱
مبحث سوم: اجرای دستور موقت در دیوان عدالت اداری	۲۳۱
مبحث چهارم: مهال دستور موقت در دیوان عدالت اداری	۲۳۳
فصل دوم: صدور قرار توقف عملیات اجرایی	۲۳۴
فصل سوم: احراز ضرورت نوبت رسیدگی خارج از نوبت	۲۳۶
فصل چهارم: رسیدگی به پرونده های موضوع ماده ۹۰ قانون دیوان	۲۳۶
فصل پنجم: رسیدگی خارج از نوبت در بیانات عمومی	۲۳۷
فصل ششم: رسیدگی خارج از نوبت در سایر موارد از اجرای رأی دیوان	۲۳۷

فصلنامه علمی-پژوهشی حقوق و عدالت

دادرسی های فوری در امور اموال

فصل نخست: دادرسی فوری در مقررات مالکیت معنوی	۲۳۹
فصل دوم: دستور توقیف عملیات اجرای اسناد رسمی	۲۴۰
فصل سوم: دادرسی فوری موضوع ماده واحده قانون متمم قانون ثبت اموال در مناطق عشایری مصوب ۱۳۵۲/۰۹/۱۲	۲۴۲
فصل چهارم: دادرسی فوری در تبصره ۴ ماده واحده قانون ابطال اسناد و فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۲۵	۲۴۳
فصل پنجم: دادرسی فوری در مقررات زمین شهری	۲۴۵
فصل ششم: رسیدگی خارج از نوبت و دادرسی های فوری در خصوص اموال متصرفی دولت	۲۴۸

فصل هفتم: رسیدگی خارج از نوبت در قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن ۱۳۸۷	۲۴۹
فصل هشتم: رسیدگی خارج از نوبت در آیین‌نامه اجرایی قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۱۳۸۶	۲۵۱
فصل نهم: رسیدگی فوری موضوع قانون افراز و فروش املاک مشاع مصوب ۱۳۵۷	۲۵۳

بخش هشتم

رسیدگی خارج از نوبت در حوزه حقوق مصرف‌کنندگان

فصل نخست: رسیدگی خارج از نوبت در خصوص دعاوی مصرف‌کنندگان خودرو	۲۵۵
فصل دوم: رسیدگی خارج از نوبت در دادگاه انقلاب	۲۵۶

بخش نهم

دادرسی‌های فوری در سایر مقررات خاص

فصل نخست: دادرسی فوری موضوع ماده واحده لایحه تأسیس انتظامی مطالبات اشخاص از بابت اراضی موات شهری مصوب ۵۸/۰۷/۱۸	۲۵۹
فصل دوم: دادرسی فوری در مقررات مربوط به چک	۲۶۰
مبحث نخست: رسیدگی خارج از نوبت در دادگاه و دادسرا	۲۶۰
مبحث دوم: دستور صدور اجرائیه توسط دادگاه	۲۶۱
فصل سوم: دادرسی فوری در مقررات حمل و نقل	۲۶۴
مبحث نخست: دادرسی‌های فوری در مقررات ایمنی راه‌ها و راه‌آهن	۲۶۴
مبحث دوم: دادرسی‌های فوری در تصادفات رانندگی	۲۶۷
فصل چهارم: دادرسی فوری در مقررات بخش تعاون، شوراهای و شهرداری‌ها	۲۷۰
مبحث نخست: دادرسی فوری و رسیدگی خارج از نوبت در مقررات بخش تعاون	۲۷۰
مبحث دوم: دادرسی فوری و رسیدگی خارج از نوبت در مقررات مربوط به شوراهای و شهرداری‌ها	۲۷۱

- بند نخست: دادرسی فوری و رسیدگی خارج از نوبت در مقررات شوراها ۲۷۱
- بند دوم: رسیدگی خارج از نوبت به برخی جرایم مربوط به شهرداری‌ها ۲۷۲
- فصل پنجم: دادرسی فوری در مقررات حوزه کار و تأمین اجتماعی ۲۷۳
- مبحث نخست: ماده ۱۰۷ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ ۲۷۳
- مبحث دوم: رسیدگی خارج از نوبت در هیات‌های تشخیص مطالبات تأمین اجتماعی ۲۷۵
- مبحث سوم: رسیدگی فوری موضوع ماده ۲۸ قانون کار ۲۷۶
- مبحث چهارم: رسیدگی فوری موضوع ماده ۱۰۵ قانون کار ۲۷۶
- مبحث پنجم: رسیدگی فوری موضوع ماده ۱۴۲ قانون کار ۲۷۹
- مبحث ششم: رسیدگی‌های خارج از نوبت موضوع آیین دادرسی کار ۲۸۰
- بند نخست: رسیدگی خارج از نوبت به تشخیص رییس اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی ۲۸۰
- بند دوم: رسیدگی هیات تشخیص به مطالبه حق سنوات در فرض اخراج غیرقانونی کارگر ۲۸۱
- مبحث هفتم: رسیدگی خارج از نوبت به جرایم موضوع قانون کار ۲۸۱
- بند نخست: به کارگیری اتباع بیگانه ۲۸۲
- بند دوم: عدم پرداخت حق بیمه کارگران ۲۸۲
- یکم: امکان طرح شکایت از سوی سازمان تأمین اجتماعی ۲۸۳
- دوم: تأثیر گذشت شاکی خصوصی (کارگر) بر موقوفی تعقیب ۲۸۴
- سوم: تأثیر فوت شاکی یا مشتکی عنه بر روند دادرسی ۲۸۴
- چهارم: نحوه رسیدگی دادگاه ۲۸۵
- پنجم: امکان محکومیت کارفرما به پرداخت حق بیمه ۲۸۶
- ششم: امکان الزام سازمان تأمین اجتماعی به پذیرش حق بیمه ۲۸۷
- هفتم: امکان محکومیت مدیران شخص حقوقی ۲۸۹
- فصل ششم: رسیدگی خارج از نوبت در مقررات مالیاتی ۲۹۰

مبحث نخست: رسیدگی خارج از نوبت موضوع تبصره ماده ۱۸۷ اصلاحی قانون مالیات‌های	۲۹۰
مستقیم	۲۹۰
مبحث دوم: رسیدگی خارج از نوبت موضوع ماده ۲۱۶ قانون مالیات‌های مستقیم	۲۹۰
مبحث سوم: رسیدگی خارج از نوبت به جرایم مالیاتی	۲۹۱
بند نخست: بزه کتمان اطلاعات مالیاتی توسط اشخاص ثالث	۲۹۲
بند دوم: بزه عدم ارائه اطلاعات مالیاتی توسط ادارات دولتی و نهادهای عمومی	۲۹۳
بند سوم: جرایم کارکنان سازمان امور مالیاتی	۲۹۳
فصل هفتم: رسیدگی خارج از نوبت موضوع قانون دریایی ایران	۲۹۶
مبحث نخست: آثار عدم پرداخت حقوق ممتاز	۲۹۶
مبحث دوم: دستور قضایی کشتی به علت عدم پرداخت دین	۲۹۷
مبحث سوم: صدور دستور اخذ تضمین و رفع توقیف از کشتی	۲۹۷
برآیندها	۲۹۹
منابع و مأخذ	۳۰۱

مقدمه

رسیدگی به دعاوی حقوقی مستلزم طی تشریفات مقرر در قانون است که شامل تقدیم دادخواست برابر قانون، تقدیم به مرجع صلاحیت‌دار و نظایر آن می‌شود (ماده ۲ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹).^۱ در عین حال قانونگذار مواردی را از این قاعده کلی مستثنا کرده و رسیدگی به آن را مستلزم رعایت همه یا بخشی از تشریفات دادرسی ندانسته است.

مقصود از دادرسی‌های فوری در معنای عام تمام مواردی است که در آن دادگاه بدون رعایت تشریفات مقرر تحت رسیدگی به دعاوی حقوقی اتخاذ تصمیم می‌کند. ولی به مفهوم مصطلح خود آن تصمیمی است که واجد اثر اجرایی است و در راستای اجرای همه یا بخشی از خواسته‌های متقاضی می‌باشد.^۲

دادرسی فوری دارای دو معنای عام و خاص است در معنای عام شامل دستور موقت، تأمین خواسته، اخذ تأمین از اتباع بیگانه و کلاه اندامات تأمینی و موقتی می‌شود و در معنای خاص فقط شامل دستور موقت می‌گردد.

در این اثر تلاش شده است تا اهم مواردی که قانونگذار، رسیدگی به آن را مستلزم رعایت تشریفات دادرسی ندانسته است، مورد مطالعه قرار گیرد.

بین دو مفهوم دادرسی فوری و رسیدگی خارج از نوبت تفاوت معنایی وجود دارد. ولی در این اثر سعی شده تا حد امکان در کنار دادرسی فوری به موارد رسیدگی‌های

۱. زین پس قانون آیین دادرسی مدنی.

۲. دادرسی فوری قسمی از انواع دادرسی است که پس از رسیدگی اجمالی دادگاه در محدوده درخواست و ادله ابزاری خواهان عندالافتضا به دستور موقت منجر می‌شود. رک به: نهرینی، فریدون، دستور موقت در حقوق ایران و پژوهشی در حقوق تطبیقی (تهران: کتابخانه گنج دانش، ۱۳۸۷)، ص ۱۵.

خارج از نوبت نیز پرداخته شود. گرچه در قانون آیین دادرسی مدنی ۱۳۷۹ فقط به چند مورد از رسیدگی‌های خارج از نوبت اشاره شده است (از جمله دعاوی تصرف)، متنها در سایر قوانین و حتی در قانون اساسی موارد متعددی از رسیدگی‌های مزبور مورد تصریح قرار گرفته است.

بدین منظور مقررات مختلف مورد مطالعه قرار گرفته و از لابلای آن حتی مواردی که تعمیمات راجع به آن حالت اداری (و نه قضایی) داشته نیز استخراج شده است. نویسندگان حقوقی به مبحث دادرسی‌های فوری توجه داشته‌اند و گاهی در خلال درس آیین دادرسی مدنی بدان پرداخته‌اند؛ در عین حال یک اثر مستقل^۱ منطبق با مقررات جاری در این موضوع دیده نمی‌شد. بر این مبنا نویسندگان این اثر که سابقه سال‌ها قضاوت و وکالت را در توشه دارند، دست به این اقدام خطیر زده‌اند. باشد که مورد قبول جامعه محترم حقوقی قرار گیرد.

جهت رعایت جنبه عملی اثر، برای متعددی مطالعه شده و در متن کتاب نیز آورده شده است تا در پرتو مطالعه آرای یاد شده، رویه عملی محاکم و نقاط ضعف و قوت آن مشخص گردد. در بعد تئوری و نظری نیز آثار نویسندگان و استادان حقوقی مطالعه و هر جا لازم بوده از مطالب آنان استفاده شده است. مطالب نیز برحسب قوانین و مقررات مختلف تنظیم و دادرسی‌های فوری و رسیدگی‌های خارج از نوبت در هر یک از مقررات، تحت عنوان یک بخش و هر بخش در چند فصل مورد مطالعه قرار گرفته است تا امکان مراجعه و دسترسی آسان فراهم باشد. اثر حاضر به عنوان یک منبع برای موارد عملی تألیف شده است. با این حال هر جا که لازم بوده به مسائل تئوری و نظری نیز پرداخته شده است.

۱. البته در برخی آثار مستقلا به برخی از انواع دادرسی‌های فوری پرداخته شده است. برای نمونه ر.ک به: همان.